

Forside

Eksamensopgave

Semester:	7. semester
Modul:	Modul 12
Gruppenr.:	8
Antal anslag:	22.600
Titel:	Resocialisering af kriminelle med inddragelse af frivillige aktører og fællesskabsarbejde
Dato:	26.09.2022
Vejleder:	Bjarke Refslund

Navn:	Ann-Sofie Grauholm Lang		
Studienr.	20194674	Telefon nr.	51184473
Studentmail	Alang19@student.aau.dk		
Navn:	Kathrine Møller Jensen		
Studienr.	20193364	Telefon nr.	51184004
Studentmail	Kjens19@student.aau.dk		

Telefonnummeret skal være det nummer, du kan træffes på under eksamen – i tilfælde af at vi får brug for at kontakte dig. Det kan også være, at det bliver nødvendigt at løse tekniske problemer via telefon, såfremt der er tale om en online eksamen.

Denne forside tæller ikke med i antal anslag!

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Problemstilling	3
Problemformulering	4
Problemformuleringens relevans	4
Afgrænsning	5
Videnskabsteoretisk tilgang	5
<i>Hermeneutisk tilgang</i>	5
<i>Kritisk realisme</i>	6
<i>Metodisk tilgang</i>	6
Overvejelser om fremskaffelse og anvendelse af empirisk materiale samt etiske overvejelser	7
<i>Interviewmetode</i>	7
<i>Informanter</i>	8
<i>Kvalitet i undersøgelsen</i>	9
Analysestrategi	9
Teorivalg og anvendelse	10
<i>Community work</i>	10
<i>Marginalisering</i>	10
<i>Stigmatisering</i>	10
<i>Indlæring af adfærd</i>	11
Litteraturliste	12

Indledning

Valget af emne til denne opgave er sket på baggrund af den opgave vi skrev på valgmodulet, hvor vi analyserede, hvilken betydning det havde for kriminelle at indgå i Skejby-modellen i forbindelse med udslusning. I dette projekt konkluderede vi, på baggrund af Linda Kjær Minkes effektevaluering af pensionen, at Skejby-modellen havde den effekt på løsladelsen, at færre vendte tilbage til kriminalitet, altså var der mindre recidivrisiko (Minke, 2006). På Pension Skejby arbejdes der i stor grad fællesskabsrettet, hvor civilsamfundet i større eller mindre grad er en del af processen, idet de kriminelle og de ikke-kriminelle bor sammen i små fællesskaber (Minke, 2006). Dette vækkede vores interesse, og det førte til en undren over, hvorfor der ikke arbejdes på samme måde på i resten af kriminalforsorgen. Dertil har det ført til en nysgerrighed over, om det fællesskabsrettede arbejde i højere grad kan supplere det arbejde som udføres gennem 'Projekt God Løsladelse'. I forhold til spørgsmålet om det fællesskabsrettede arbejde kan anvendes i resocialiseringsprocessen, er vi også interesserede i at undersøge, om andre aktører som eksempelvis sportsklubber eller frivillige foreninger, kan byde ind med noget.

'Projekt God Løsladelse' blev introduceret i 2008, og formålet er at have et tværfagligt samarbejde, som sigter efter at kunne nedbringe antallet af personer, som vender tilbage til kriminalitet (Det kriminalpræventive råd, u.d., a).

Ifølge Danmarks statistik vendte 41.724 personer tilbage til kriminalitet i perioden 2017 til 2019 (Danmarks statistik, u.d.).

Personer efter alder, køn, tid og varighed til tilbagefald

	I løbet af 6 måneder	Efter 6 måneder og indenfor 1 år	Efter 1 år og indenfor 2 år
I alt			
I alt			
2017:2019	17 065	10 751	13 908

(Tabel 1, antal personer som vender tilbage til kriminalitet i perioden 2017-2019).

Som det ses ud fra tabel 1, vender størstedelen af de dømte, som får tilbagefald, tilbage til kriminalitet inden for 6 måneder. En analyse fra 2018, som er udarbejdet i samarbejde med Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, beskriver, at der i 2018 var ca. 82.000 personer, som befandt sig på kanten af samfundet (Damm, 2022). Ud af de ca. 82.000 var ca. 28.000 personer danske, unge mænd, med psykiske diagnoser. En anden ting, som kendetegnede denne gruppe var, at de var overrepræsenterede i kriminalitetsstatistikken. Ifølge analysen, var det over halvdelen af de ca.

28.000, som havde en strafferetlig dom (Damm, 2022). Det, at være på kanten af samfundet indebærer blandt andet, at personerne ikke er i arbejde eller uddannelse, og der er risiko for at individerne er eller bliver socialt udsatte (Rådet for Socialt Udsatte, 2021).

I forhold til opgavens emnefelt antager vi, at der må være en økonomisk fordel ved at investere i en mere frivillig-baseret tilgang til arbejdet med resocialiseringen af tidligere kriminelle. En rapport fra Justitsministeriets forskningskontor fra 2021 beskriver, at der er en økonomisk besparelse for samfundet på ca. 69.700 kr. pr. person i det første år efter løsladelse, hvis personen ikke vender tilbage til kriminalitet. Hvis vedkommende ikke vender tilbage til kriminalitet efter to år, er besparelsen for samfundet oppe på ca. 79.500 kr. (Justitsministeriet, 2021). Når man sammenholder disse besparelser med antallet af personer, der recidiverer efter et år og inden for to år i perioden 2017-19, kunne der ud fra det perspektiv være sparet over 1 milliard kroner sammenlagt.

Problemstilling

Et socialt problem kan defineres som en utilsigtet social situation, hvor der er en bred betragtning af, at ansvaret for at afhjælpe problemet ligger hos det offentlige (Rasmussen, 2016, s. 83). Niels Rasmussen definerer fire typer af sociale problemer, herunder problemer med afvigende adfærd, som er den problemstilling, vores opgave vil beskæftige sig med (Rasmussen, 2016, s. 83). Det sociale problem i denne situation kan ligge i, at de kriminelle kan forblive kriminelle efter afsoning, da de stadig har den samme omgangskreds.

Problematikken i dette kan være, hvis omgangskredsen også er ude på en kriminel løbebane. Omgangskredsen kan influere den løsladte til at vende tilbage til 'gamle vaner', om det så er eksempelvis misbrug eller tyveri (Ejrnæs & Kristiansen, 2014). Grunden til, at omgangskredsen har meget at sige i forhold til dette er, at man bliver påvirket af den gruppe man er en del af, og fordi man tilpasser sin adfærd alt efter, hvem man er sammen med (Ejrnæs & Kristiansen, 2014). En anden problematik i forbindelse med kriminalitet og hele resocialiseringsprocessen kan handle om boligområder. Nogle boligområder er mere belastede end andre, og hvor der kan være en høj forekomst af vold, indbrud eller stoffer i omløb (Det kriminalpræventive råd, u.d., b). Til slut kan der nævnes faktorer som arbejdsløshed, lavt uddannelsesniveau og boligpriser, som også kan være problematikker, som påvirker forekomsten af kriminalitet. Det kriminalpræventive råd beskriver, at det særlige ved disse problematikker er, at de kan lede til udviklingen af sociale problemer, og kan være faktorer som bidrager til en højere grad af udsathed hos individer, som har en

kompleks og sammensat problemstilling, bestående af eksempelvis arbejdsløshed, kriminalitet, misbrug og lavt uddannelsesniveau. Ifølge det kriminalpræventive råd øges risikoen for, at en person begår kriminalitet, hvis der er mange risikofaktorer til stede (Det kriminalpræventive råd, u.d., b). Vi formoder, på baggrund af Minkes effektevaluering, at fællesskabsarbejde kan være med til at nedbringe forekomsten af disse problemstillinger hos kriminelle (Minke, 2006).

Problemformulering

Hvordan kan inddragelse af frivillige aktører og fællesskabsarbejde bidrage til at sikre en ikke-kriminel livsstil efter løsladelse?

Problemformuleringens relevans

Selvom statistikken viser, at langt størstedelen af de kriminelle ikke vender tilbage til kriminalitet, er der stadig 41.724 personer, som efter afsoning vender tilbage til kriminalitet (Danmarks statistik, u.d.). 17.065 får tilbagefald inden for de første seks måneder efter endt afsoning, mens 10.751 vender tilbage til kriminalitet mellem seks måneder og 1 år efter afsoningen. 13.908 personer falder tilbage til kriminalitet efter 1 år og inden 2 år efter afsoningen. Det er derfor vi ser et behov for en indsats, som følger de kriminelle i tiden efter løsladelse (Danmarks statistik, u.d.). Lars Sund, som er socialrådgiver og repræsentant for Dansk Socialrådgiverforening (herefter DS) i det centrale arbejds- og samarbejdsudvalg i Kriminalforsorgen mener, at en af de største udfordringer i arbejdet med de kriminelle er, at der ikke er tid til det kriminalitetsforebyggende arbejde i fængslerne, på grund af stort arbejdspress (Nielsen, 2021). Vi ser derfor et behov for mere tid til at lave det motiverende og forandringskabende arbejde i fængslerne. Da varigheden af straffe varierer, må vi antage, at der ikke kan udføres det samme kriminalitetsforebyggende arbejde i fængslerne for alle indsatte. Derfor mener vi at det er en forudsætning for resocialiseringsprocessen, at der kommer større fokus på at holde den lovlydige bane efter løsladelse. Andreah Jahnke Pedersen, som er formand for Faggruppen Kriminalforsorgen i DS, og arbejder i fodlænke afdelingen i KiF i Næstved mener, at fodlænke bør benyttes i højere grad. Dette skyldes, at den kriminelle kan blive i det nærmiljø som de kommer ud til efter løsladelse (Nielsen, 2021). Fordelen ved afsoning med fodlænke er også, at den kriminelle har mulighed for at

deltage i sociale aktiviteter, og de har mulighed for at være en del af arbejdsmarkedet, eller tage en uddannelse (Nielsen, 2021).

Afgrænsning

Vi har i projektet afgrænset os fra andre relevante aspekter end arbejdet med resocialisering af kriminelle ved brugen af frivillige aktører og fællesskabsarbejde. Opgavens hovedfokus er på hvordan løsladelsessituationen kan forbedres ved inddragelse af den frivillige sektor samt brugen af fællesskaber. Vi fokuserer på hvordan frivillige aktører kan inddrages i overgangen fra fængslet til livet uden for. Når vi taler om fællesskabsarbejde er det i den forstand, som de anvender det på Pension Skejby, hvor arbejdet bliver udført af andre borgere og ikke nødvendigvis af professionelle. På Pension Skejby anvender de peer-to-peer-fællesskaber bestående af kriminelle og ikke-kriminelle (Minke, 2006).

Videnskabsteoretisk tilgang

Den videnskabsteoretiske tilgang i projektet vil være en kombination af den hermeneutiske tilgang og den kritiske tilgang. Dette har vi valgt, da vi mener, at vi bedst kan belyse projektets problemstilling gennem to videnskabsteoretiske tilgange.

Hermeneutisk tilgang

Vi vil anvende den hermeneutiske videnskabsteoretiske tilgang i projektarbejdet. Den hermeneutiske videnskabsteoretiske tilgang er velegnet til at forstå de involveredes oplevelse af situationen, som forankret i en bestemt tid og sted (Christensen, 2021). Vi vil altså forsøge at forstå den mening og forståelse, som ligger bagved det enkelte individs forståelse gennem fortolkning. Gennem kvalitative interviews vil vi søge at skabe en forståelse for, hvordan samarbejdet med frivillige aktører og brugen af fællesskabsarbejde påvirker løsladelsessituationen. Den hermeneutiske tilgang er helhedsorienteret og meningsøgende. Et centralt begreb i den hermeneutiske tilgang er den hermeneutiske cirkel. I den hermeneutiske cirkel veksler man hele tiden mellem de enkelte elementer i undersøgelsen og helheden (Christensen, 2021). Vi vil søge at skabe den hermeneutiske cirkel ved at undersøge og forstå hvad frivillige aktører og indgåelse i fællesskaber kan bidrage med til det enkelte individ for derefter at fortolke disse ud fra vores forforståelser og derigennem få viden om

hvad den frivillige sektor og anvendelsen af fællesskabs arbejde kan bidrage med i en løsladelsessituation.

Kritisk realisme

I den kritiske realisme ser man på de mekanismer, som er skabende for tilbagefald til kriminalitet hos det enkelte individ og også generelt i samfundet. Når man vælger at benytte en kritisk videnskabsteoretisk tilgang, vil man gennem interview, tekst og teori forsøge at komme helt tæt på de komplekse og sammenhængende mekanismer, som er skabende for tilbagefaldet til kriminalitet. Vi vil anvende den intransitive dimension, som netop ser på de samvirkende og komplekse mekanismer, som er årsagen til tilbagefaldet til kriminalitet (Sieling-Monas, 2021).

I den kritiske realisme er man interesseret i at afdække, hvilke mekanismer, der er afgørende for at indsatser virker i samspillet med borgeren og dennes virkelighed. En udfordring i den kritiske realisme er, at indsatserne ikke bør studeres isoleret fra de sammenhænge, som de indgår i, da vi så vil overse kompleksiteten i forhold til, hvad der egentlig påvirker og skaber forandring. Hvilket vil resultere i, at vores viden, om hvad der virker, bliver begrænset. Det er derfor nødvendigt at forstå indsatserne på flere niveauer. Hvilket den hermeneutiske tilgang vil hjælpe os med (Sieling-Monas, 2021).

Metodisk tilgang

Vi vil i projektet anlægge en abduktiv tilgang, hvor vi forsøger at forstå og forklare det uforudsigelige. Vi vil med den abduktive tilgang veksle mellem empiri og teori for på den måde at skabe en dybere forståelse for problemstillingen. Analysen af empirien har til formål at udvikle området, mens vores teoretiske ståsted har til formål at skabe nye perspektiver til forståelse af empirien (Thagaard, 2004). Vi har på forhånd udvalgt nogle teorier, som er centrale for vores forståelse af empirien.

Overvejelser om fremskaffelse og anvendelse af empirisk materiale samt etiske overvejelser

Interviewmetode

Vi vil foretage kvalitative interviews i vores undersøgelse. Det kvalitative interview kan ses som en dialog og samtale med udvalgte informanter om et bestemt emne. Formålet med samtalen er at indhente viden om opgavens problemformulering. Det er vores opgave, som interviewere at stille de rigtige spørgsmål og sørge for, at informanterne føler sig trygge og forstår konsekvenserne af deres deltagelse i undersøgelsen (Ingemann, Kjeldsen, Nørup, & Rasmussen, 2019). Det kvalitative interview giver mulighed for at fordybe og koncentrere sig om problemstillingen. Det kvalitative interview er brugbart til at skabe indblik i individets følelser, tanker og erfaringer. Det kvalitative interview indeholder en høj grad af fleksibilitet, hvor informanten selv formulerer sine svar. Det gode kvalitative interview er bygget op på vigtige overvejelser, såsom hvem, der skal interviewes, hvad interviewet skal omhandle og hvilken struktur interviewet skal have (Ingemann et al., 2019). I det kvalitative interview arbejder man med en interviewguide, som afgør graden af struktur for interviewet. Vores ønske er at afholde semistruktureret interviews, hvor vi har formuleret de overordnede temaer samt spørgsmålene til vores informant, men hvor vi har plads og mulighed for at afvige fra interviewguide ved at stille uddybende og opfølgende spørgsmål til informantens respons (Ingemann et al., 2019).

Vi arbejder derudover med at udarbejde et kvantitativt interview, hvor vi vil afdække hvad socialrådgivere i relevante positioner mener om inddragelse af fællesskabs arbejde og frivillige aktører. Det kvantitative interview dækker over tilgange som spørgeskemaundersøgelser, som er det vi vil anvende. En spørgeskemaundersøgelse indhenter kvantitative data om en population. Vores population vil være socialrådgivere, men vi arbejder reelt kun ud fra en stikprøve, da vi ikke kan få hele populationen til at svare. Denne tilgang giver mulighed for at få viden om holdninger og erfaringer på et bredt niveau. Når man udarbejder en spørgeskemaundersøgelse, er det vigtigt, at spørgsmålene er formuleret ordentligt, da man ikke har mulighed for at omformulere senere. Det er vigtigt, at spørgsmålet er formuleret præcist, så det ikke kan misforstås. En fordel ved at anvende den kvantitative metode er, at der ofte er en stærk validitet og generaliserbarhed, hvorimod en svaghed ved denne metode er, at det bliver en overfladisk undersøgelse, uden mulighed for uddybning (Aarhus Universitet, 2022).

Informanter

I projektet vil der blive foretaget en række kvalitative interviews. Vi har foretaget en formålsbestemt udvælgelse af vores informanter, da vi har valgt socialrådgivere, som arbejder indenfor det felt, vi vil undersøge. Vi foretager interviews indtil vi når vores mætningspunkt, så vi ved endnu ikke om vi skal foretage to eller ti interviews.

Vi vil i projektet foretage kvalitative interviews med en eller flere socialrådgivere fra Kragsskovhede Statsfængsel med henblik på at afklare, hvad de mener, der kan og bør gøres for at sikre en god løsladelse i forhold til inddragelse af frivillige aktører og fællesskabsarbejde. Vi vil derudover foretage et kvalitativt interview med løsladelseskoordinatoren fra Hjørring Kommune, for at få dennes mening om, hvad der skal til for at sikre, at færre får tilbagefald til kriminalitet. Vi vil yderligere forsøge at skabe kontakt til og foretage kvalitative interviews med indsatte og tidligere indsatte for at få deres input på hvordan løsladelsessituationen kan forbedres, og om de kan forestille sig at benytte tilbud om deltagelse i frivillige fællesskaber. I forhold til at interviewe indsatte og tidligere indsatte, skal vi foretage nogle etiske overvejelser. Det kan være svært at komme i kontakt med en marginaliseret gruppe, som kriminelle, da de ofte ikke har tillid til autoriteter og generelt andre mennesker (Müller, Olesen & Rømer, 2020). Det er vigtigt at opbygge et tillidsfuldt forhold til deltageren, men det kan også være skadende for den marginaliserede borger på grund af deres sårbarhed og den magtasymmetri, som eksisterer mellem forsker og deltager. Man skal derfor have udarbejdet en plan for forløbet med den marginaliserede deltager. Først skal vi have skabt kontakten (Müller et al., 2020). Her kan vi anvende en gatekeeper, som i vores tilfælde, vil være en socialrådgiver fra Kragsskovhede Statsfængsel. Gatekeeperen kan introducere os for deltageren og kan på den måde godkende os, så deltageren får mere tillid til os. Under forløbet er det vigtigt, at deltageren og forskeren bliver mindet om, at forholdet er professionelt og ikke personligt for på den måde at undgå, at der bliver skabt et personligt bånd, som kan gøre det svært at forlade forskningsfeltet igen. Man skal derfor også have en exit-strategi, som involverer en dialog med deltageren omkring afslutningen af undersøgelsen (Müller et al., 2020).

Til sidst vil vi forsøge at inddrage den frivillige sektor, hvor vi med interviewet vil afdække om, der er en interesse for at deltage i det resocialiserende arbejde.

Inden vi foretager vores interviews, er det nødvendigt at indhente informeret samtykke fra informanterne, jf. Generel forordning om databeskyttelse Artikel 13 (Herefter DBF), hvilket vil sige, at vi har en oplysningspligt over for vores informanter. Det er vigtigt,

at informanterne er klar over, hvad de deltager i, og hvad informationerne skal bruges til. De skal derudover være informeret om hvilke konsekvenser deres deltagelse kan have for dem. Det er derudover vigtigt, at informanterne deltager frivilligt i undersøgelsen. Vi vil dog pointere over for informanterne, at de altid kan trække deres samtykke tilbage på ethvert givent tidspunkt, jf. DBF Artikel 7, litra 3. Informanterne har ret til at bede om at få deres oplysninger slettet, jf. DBF Artikel 17. Vi er derfor forpligtet til at slette de oplysninger informanten har forsynet os med gennem interviewet.

Kvalitet i undersøgelsen

For at vurdere undersøgelsen kvalitet, skal vi se på begreber som validitet, generaliserbarhed og reliabilitet. Validitet handler om, om undersøgelsen reelt undersøger det, den har til hensigt at undersøge. Når vi taler om generaliserbarhed, handler det om, om undersøgelsen kan bruges til at sige noget generelt om samfundet. I en analytisk kontekst vil det betyde, at der er foretaget en evaluering af om resultaterne kan retningsgivende for en lignede social situation. Undersøgelsen reliabilitet handler om resultaternes konsistens, altså hvorvidt andre vil kunne komme frem til samme resultat. Igennem projektet skal der være en gennemsigtighed, så det er tydeligt for læseren, hvilke til- og fravalg gruppen har foretaget i forhold til undersøgelsesmetoder og analysestrategier. Dette er med til at sikre en højere grad af troværdighed i projektet. Troværdighed handler også om at kunne redegøre for resultaternes opståen (Lysen & Christensen, 2021).

Analysestrategi

Vi vil i projektet foretage en klassisk indholdsanalyse af vores kvalitative interviews. Vi vil anvende denne indholdsanalyse til at forstå og fortolke empiriens indhold. Vi skal afdække både det manifeste indhold samt det latente indhold. Det vil sige, at vi skal finde frem til de underliggende budskaber og fortolke disse i forhold til vores problemstilling. Vores overordnede strategi for analysen er at kode og kategorisere på baggrund af både forudbestemte tematikker, men også nyopståede og empiristyrede tematikker. De tematikker vi leder efter, er udvalgt på baggrund af de teoretiske overvejelser vi har gjort os i forhold til analysen. Vi bruger denne analysestrategi fordi vi på forhånd har teoretisk og praktisk viden om problemfeltet og målgruppen. Inden vi går i gang med analysen af teksten, er det vigtigt først at foretage en analytisk gennemlæsning, som er systematisk og reflekterende. Dette gør vi for at sikre os, at vi får en forståelse for hele empiriens indhold. Vi vil under denne første

analytiske gennemlæsning opstille nogle forståelsesspørgsmål for at sikre, at vi fanger tekstens budskab. Vi vil blandt andet bruge spørgsmålene til at finde frem til empiriens argumenter og inddele empirien i tematikker til brug for analysen (Ingemann, Kjeldsen, Nørup, & Rasmussen, 2019).

Teorivalg og anvendelse

I forbindelse med analysen af empirien har vi gjort os overvejelser om inddragelse af teori til at belyse problemstillingen.

Community work

Community work-tilgangen ser sociale problemer ud fra et fællesskabs perspektiv. Formålet med at anvende community work er at give borgerne magten, ved at skabe et fællesskab, hvor borgerne støtter og lærer af hinanden (Hutchinson, 2009). En metode indenfor community work, er peer-to-peer-fællesskaber. Her er deltagelsen frivillig, og de involverede deler erfaringer og viden. Peer-to-peer-fællesskaber skaber mening og værdi for de involverede (Jensen & Olsen, 2019).

Marginalisering

Begrebet marginalisering handler om personers deltagelse i samfundet. Begrebet kan anvendes til at indkredse socialt udsattes position i samfundet. Når man er marginaliseret, er man i en position mellem socialt inkluderet og socialt ekskluderet. Social inklusion handler om, at personen har en sikker deltagelse på et eller flere livsområder, hvorimod social eksklusion handler om, at personen er ufrivilligt udelukket fra at deltage i et eller flere livsområder. Marginalisering kan føre til begrænsninger i personens livsvilkår (Fahnøe, 2016).

Stigmatisering

Vi vil anvende Erving Goffmans begreb om stigmatisering. Goffman definerer stigma som ”en egenskab, der er dybt miskrediterende, men det skal understreges, at det, der virkelig er brug for, ikke så meget er et sprog, der lægger vægt på egenskaber, som et sprog, der fremhæver relationer. En egenskab, der stempler (stigmatisere) den ene type bærer, kan hos

en anden tjene som en bekræftelse på dennes normalitet er derfor i sig selv hverken er positiv eller negativ karakter” (Fahnøe, 2016, s. 124).

Begrebet kan bruges til refleksion over det sociale arbejdes rolle i stigmatiseringsprocesser.

Indlæring af adfærd

Vi vil inddrage begreber om indlæring af adfærd fra Edwin Sutherland og Albert Bandura. Edwin Sutherland har udviklet en teori, kaldet differential association, som handler om, at tilknytningen til sociale grupper er afgørende for den adfærd individet udviser. Sutherland mener således, at indlæring af adfærd sker gennem sociale sammenhænge. Han mener, at blandt andet kriminel adfærd og motivationen for denne kriminelle adfærd indlæres gennem social omgang med kriminelle, hvorfor det også må antages, at lovlydig adfærd kan indlæres gennem social omgang med lovlydige borgere (Ejrnæs & Kristiansen, 2014). Albert Bandura har udviklet en teori om social indlæring, som siger, at aggressiv adfærd bliver indlært gennem imitation af rollemodeller. For at igangsætte imitationen, skal der ifølge Bandura være tre mediatorer til stede. Miljøet påvirker personen, adfærden skal være interessant og individet skal være motiveret for at udføre adfærden. Det er ikke nok at se adfærden blive udført, vi skal også se de belønninger og konsekvenser, som adfærden medfører (Nielsen, 2011).

Litteraturliste

- Aarhus Universitet. (23. september 2022). *Kvantitativ metode*. Hentet fra Metodeguiden: <https://metodeguiden.au.dk/kvantitativ-metode>
- Christensen, M. (2021). Hermeneutik - forståelse, fortolkning og mening. I M. Christensen, R. E. Jørgensen, N. H. Lysen, & C. Rosenberg, *Videnskabsteori og socialt arbejde - en grundbog* (s. 115-130). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Damm, E. A. (2022). *Kriminalitet, psykisk sygdom og andre sociale problemer præger personer på kanten af arbejdsmarkedet*. København: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.
- Danmarks statistik. (u.d.). *Personer efter uddannelse, alder, køn, tid og varighed til tilbagefald*. Hentet fra Danmarks statistik: <https://www.statistikbanken.dk/20339>
- Det kriminalpræventive råd. (u.d.). *God løsladelse*. Hentet fra Det kriminalpræventive råd: <https://dkr.dk/lokalt-samarbejde/god-loesladelse> (a).
- Det kriminalpræventive råd. (u.d.). *Risiko- og beskyttende faktorer*. Hentet fra Det kriminalpræventive råd: <https://dkr.dk/kriminalitet-og-forebyggelse/risiko-og-beskyttende-faktorer>
- Ejrnæs, M., & Kristiansen, S. (2014). Perspektiver på sociale problemer i USA og Skandinavien. I A. Meeuwisse, & H. Swärd, *Perspektiver på sociale problemer* (2 udg., s. 75-95). København: Hans Reitzels Forlag.
- Fahnøe, K. (2016). Fattigdom, Marginalisering, stigmatisering og institutionelle identiteter. I B. M. Jensen, & I. Schiermacher, *Udsatte voksne og socialt arbejde* (s. 117-132). København: Hans Reitzels Forlag.
- Hutchinson, G. S. (2009). Introduction. I G. S. Hutchinson (Red.), *Community work in the Nordic countries: new trends*. (s. 11-14). Oslo: Universitetsforlaget.

Ingemann, J. H., Kjeldsen, L., Nørup, I., & Rasmussen, S. (2019). *Kvalitative undersøgelser i praksis* (s. 147-163). København: Samfundslitteratur.

Ingemann, J. H., Kjeldsen, L., Nørup, I., & Rasmussen, S. (2019). *Kvalitative undersøgelser i praksis* (s. 105-137). København: Samfundslitteratur.

Jensen, M. C. F & Olsen, L. (2019). Peer-to-peer fællesskaber mellem socialt udsatte. 29/2-2019. *Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd*.

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/peer-to-peer-faellesskaber-mellem-socialt-udsatte-12302/>

Justitsministeriet. (August 2021). *Økonomiske konsekvenser af indsatser over for indsatte*. Hentet fra Justitsministeriet: <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/09/Oekonomiske-konsekvenser-af-indsatser-over-for-indsatte-Den-Socialoekonomiske-Investeringsmodel-1.-delrapport-2.pdf>

Lysen, N. H., & Christensen, M. (2021). Skabelse og anvendelse af videnskabelig viden. I M. Christensen, R. E. Jørgensen, N. H. Lysen, & C. Rosenberg, *Videnskabsteori og socialt arbejde - en grundbog* (s. 19-50). København: Samfundslitteratur.

Minke, L. K. (31. januar 2006). *Skejby-modellen*. Hentet fra

Justitsministeriet.dk:<https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningspuljen/2011/2006/Skejby-modellen.pdf>

Nielsen, D. K. (25. August 2021). *Det er ingen kunst at sætte folk i fængsel - kunsten er at få dem godt ud igen*. Hentet fra Dansk Socialrådgiverforening: <https://socialraadgiverne.dk/faglig-artikel/det-er-ingen-kunst-at-saette-folk-i-faengsel-kunsten-er-at-faa-dem-godt-ud-igen/>

Nielsen, K. (2011). Behaviorisme og social-kognitiv læringsteori. I B. Karpatschhof, & B. Katzenelson, *Klassisk og moderne psykologisk teori* (2 udg., s. 247-268). København: Hans Reitzels Forlag.

Rådet for Socialt Udsatte. (29. november 2021). *Unge lever på kanten af samfundet, ældre mangler et sted at bo - her er fire bud på at ændre det*. Hentet fra Rådet for Socialt Udsatte: <https://udsatte.dk/nyheder/unge-lever-paa-kanten-samfundet-aeldre-mangler-sted-bo-her-er-fire-bud-paa-aendre>

Sieling-Monas, S. M. (2021). Kritisk realisme - de underliggende mekanismer og strukturer i samfundet. I M. Christensen, N. H. Rikke Egaa Jørgensen, & C. Rosenberg, *Videnskabsteori og socialt arbejde - en grundbog* (s. 73-91). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Thagaard, T. (2004). Teori og data. I T. Thagaard, *Systematik og indlevelse - En indføring i kvalitativ metode* (s. 176-199). København: Akademisk Forlag.

Retskilder:

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (Generel forordning om databeskyttelse).